

Toivo Tamminen:

Historiallinen harmonikkalevy on ilmestynyt

Suomen Harmonikkainstituutti on aloittanut Historiallisia harmonikkalevytyksiä -LP-levysarjan julkaisemisen. Kesäkuussa julkistettiin sarjan ensimmäinen osa, joka on koottu ensimmäisistä suomalaisista harmonikkalevytyksistä. Levy on toimitettu poikkeuksellisella tavalla, sillä siihen liittyy laaja teksti- ja kuva-aineisto.

Levy vaati paljon työtä, sillä sarjan ensimmäisen osan tietojen keräämiseen kului lähes kaksi vuotta. Alkuperäiset levyt ja levytystiedot on saatu Suomen äänitearkistosta sekä yksityisillä keräilijöillä, mutta tietoja itse soittajista oli hyvin vähän. Tähän mennessä julkaistusta harmonikkakirjallisuudessa kerrottiin vain suomalaisista soittajista. Tästä syystä allekirjoittanut joutui itse etsimään tarvittavat tiedot.

Materiaalia löytyikin odotettua runsaammin. Vain kahden amerikansuomalaisen hanuristin tiedot jäivät kokonaan saamatta ja muutaman soittajan kohdalla olisi toivonut löytävänsä vielä lisää tietoja. Tulosta voi kuitenkin pitää tyydyttävänä, koska kysymys on aikaisemmin tutkitomasta aiheesta.

Tutkimuksen edistyessä selvisi, että siirtolaisten musiikin harrastus on ollut hyvin vilkasta ja musiikki on liittynyt tavalla tai toisella monen amerikansuomalaisen elämään. Harmonikkasoittajilla on ollut hyvin keskeinen asema suomalaisissa iltamatilaisuuksissa ja tansseissa, sillä hanuristit näyttävät olleen yhtä suosittuja kuin parhaat laulajat ja juhlapuhujat.

Amerikansuomalaiset tanssiorkesterit olivat aluksi torvisoittokuntia tai pelimanniyhtyeitä. Harmonikan yleistyminen alkoi 1910–1920-lukujen vaihteessa, jolloin soitin kehittyi lähes nykyiseen muotoonsa. Pianohanurit ja 5-riviset ottivat nopeasti paikkansa sen ajan tanssiorkestereissa. Hanurista tuli pääsoitin ja harmonikkasoittaja oli tavallisesti myös orkesterinjohtaja. 1920-luvulla alettiin puhua hanuritanseista ja hanuriorkestereista. Hanuristin myötä tanssiorkestereiden koko pieneni ja monessa paikassa tansseista huolehti harmonikkasoittaja yksinään. Tuon ajan suosituin soitinkokoonpano oli hanuri ja viulu, mutta hanuristit käyttivät soittonsa tueksi usein myös kitaraa tai rumpuja.

Yhdysvaltojen parhaat harmonikkasoittajat olivat italialaisia, mutta heti näiden jälkeen tulivat ruotsalaiset ja suomalaiset siirtolaiset. Hanuria harrastettiin myös muiden kansallisuuksien kes-

kuudessa, mutta edellä mainitut kolme ryhmää olivat näkyvimmin esillä. Muutamat ruotsalais-hanuristit soittivat usein suomalaisilla haaleilla ja tästä syystä he levyttivät myös suomalaisille tarkoitettua musiikkia. Uuteen LP-levyyn on otettu esimerkkejä mm. Arvid Franzenin ja Edwin Jahrlin tekemistä äänitteistä.

Amerikansuomalaisten hanuristien joukko on ollut kirjavaa ja heitä näyttää olleen varovaisestikin arvioiden useita kymmeniä. Tansseissa soittivat oman paikkakunnan harrastelijat ja puoli ammattilaiset, jotka oli palkattu päätyönsä ohella vakituisesti tansseja soittamaan. Oli myös pieni joukko täysin ammatikseen soittavia hanuristeja, jotka kiersivät paikkakunnalta toiselle tai soittivat säännöllisesti tansseja määrättyillä haaleilla. Parhaat soittajat pitivät myös konsertteja, joissa soitettiin kuuluisien italialaisten harmonikkasoittajien ohjelmistoa sekä suomalaista kansanmusiikkia.

Recordings of Historical Accordion Music

The Finnish Accordion Institute has recently launched a series of historical recordings of accordion music. The first of these, comprising the earliest known accordion recordings in Finland, was issued in June 1989, accompanied by extensive text and illustrations.

Historiallisia harmonikkalevytyksiä I (Historical Accordion Recordings, I) Suomen Harmonikkainstituutti (Finnish Accordion Institute) FAILP-6, 1989. The original recordings and information have been traced either in the Finnish Recordings Archives or with private collectors, but very little information is available about the actual performers. After extensive research, however, only two Finnish-American musicians have proved completely impossible to trace, although more information would have been welcome on some other players.

Music played an important part in the Finnish-American immigrant community. Accordionists played a central role in evening entertainments, the top players being as much in demand as leading singers and speakers. The earliest Finnish-American dance orchestras were either brass bands or groups of fiddlers, but by the 1920s, when the accordion had acquired its present-day form, it was becoming more widespread in the dance orchestras of the time, and the orchestra

A-puoli

13.6.1917 New York	KESÄILTA Vals . . . . . 2'57" säv. Oskar Merikanto Fritz Aase - Hugo Johnson Piano-accordion Duet Victor 69652-B (B 20113-2)
- 10.1918 New York	KIELON JÄÄHYVÄISET Valsesi (Kielon jäähyväste) . . . . . 3'11" säv. Otto Lindvall Harmonikka Duet by Andersson and Söderlund Columbia E 4350 (84968-1)
19.10.1920 New York	MANCHURIAN KUKKULOILLA-Walsesi . . . . . 3'20" (On the Hills of Manchuria-Waltz) säv. J.E. Schaitrow Matti Söderlund - John Homan Accordion Duet Victor 73475-A (B 24538-2)
-7.1921 New York	MERELLÄ Valse . . . . . 2'54" Willy Larsen Harmonikka Solo Columbia E 7328 (87623-2)
1.2.1922 New York	TUNTURIN KELLOT Sottilisi (Mountain Bells-Schottische) . . . 3'00" Matti Söderlund - Fritz Ericson Accordion Duet Victor 73475-B (B 26067-2)
- 6.1925 New York	KULKURIN-MASURKKA Dance . . . . . 2'52" Suomal. kansansävel / sov. Herman Sjöblom Lager - Franzen Accordion Duet Columbia 3011-F (W 105675-2)
27.5.1926 New York	UNENNÄKJÄ Valsesi . . . . . 2'59" W. Frank Harmonikka Solo Columbia 3035-F (W 106782-1)
17.8.1927 New York	BARRIKAADILLE-Marssi (Ikäva Synnyneudulle) . . . . . 2'53" E. Jahri Harmonikka Solo Columbia 3057-F (W 108241-1)

B-puoli

- 1.1928 New York	KLARINETTI POLKKA . . . . . 3'01" Lauri Herranen Harmonikka Solo Columbia 3070-F (W 108638-2)
- 10.1928 New York	HÄNNISEN POLKKA-MONIO . . . . . 3'01" Hänninen ja Williams (Harmonikka ja Viulu) Columbia 3138-F (W 109820-2)
19.11.1928 Chicago	HANURI MARSSI (Accordion March) . . . . . 3'14" Turpelinen - Rosendahl Accordion and Violin Duet Victor V-4025-B (BVE 48600-2)
16.11.1929 Chicago	INTOLAN POLKKA (Polka from Intola) . . . . . 3'08" säv. Arvo Mäki Mäki Trio Instrumental Trio Victor V-4071-A (BVE 57418-1)
21.11.1929 Chicago	LÄNNEN POLKKA (Western Polka) . . . . . 3'14" säv. Hannes Laine Laine - Toppila Orkesteri Victor V-4138-A (BVE 57435-1)
5.3.1930 New York	LÄMÄSKÄ-Polkka . . . . . 3'13" Leo Hill Accordion Solo (= Vesteri Lamsimäki) Victor V-4069-A (BVE 59613-1)
- 10.1930 New York	LIUKKAALLA JÄÄLLÄ Polka . . . . . 3'15" säv. Ernest Paanonen / sov. Arntti Kosola Paanonen - Kosola Orkesteri Columbia 3165-F (W 112374-2)
3.8.1931 New York	MERELLÄ Valsesi (On the Sea) . . . . . 3'10" säv. (sov.) John Rosendahl Viola, Sylvia ja John Victor V-4112-B (BRC 70145-1)

leaders were often accordianists. The introduction of the accordion reduced the size needed for a dance orchestra, and in many places dance music was supplied by an accordianist on his own. The favorite combination at that time was accordion and violin, but accordianists also often played with guitar and drums.

The leading accordianists in the USA were Italian, but Swedish and Finnish players came immediately after them. Although the accordion was also played in other ethnic communities, these three nationalities were the most prominent. The new record includes examples of

some of the Swedish accordianists who also used to play in the Finnish Halls, such as Arvid Franzen and Edwin Jahri.

There were several dozen Finnish-American accordianists, mainly local amateurs and semi-professionals who were paid a small fee for their performances; but there were also a few full-time professional musicians, who traveled around from place to place and played regularly at particular Halls. The best players also used to give concerts, playing works from the repertoire of the Italian accordianists, interspersed with Finnish folkmusic.

Ohjeita kirjoittajille

Siirtolaisuus – Migration on monikielinen lehti, joka julkaisee siirtolaisuuteen ja maassamuuttoon liittyviä tieteellisiä sekä populaareja kirjoituksia.

Käsikirjoituksen merkitään kirjoittajan nimi, osoite, oppiarvo, virka-asema ja toimipaikka sekä maininta kirjoituksen taustasta. Toivottavaa olisi myös käsikirjoituksen alkuun liitettävä johdantokappale sekä kirjoittajan kuva. Suositeltava maksimipituus on 10 liuskaa (28 riviä/liuska). English summarya varten on laadittava n. 100 sanan tiivistelmä suomeksi tai englanniksi erilliselle paperille.

Otamme vastaan myös kirja-arvosteluja, katsauksia ja kommentteja siirtolaisuuteen ja maassamuuttoon liittyvään kirjallisuuteen tai tutkimustoimintaan.

Kuviot ja taulukot (puhtaaksi piirrettyinä) on laadittava erilliselle paperille. Lähdeviitteet sijoitetaan kirjoituksen sisään siten, et-

tä ensin on kirjoittajan sukunimi, sitten kirjoituksen painovuosi ja viittauksen sivunumerot (esim. Allardt 1965, 13–14).

Lähdeluettelo liitetään loppuun otsikolla "Kirjallisuus" tekijän nimen mukaisessa aakkosjärjestyksessä. Lähteestä ilmoitetaan kirjoittajan sukunimi, etunimi, teoksen nimi, painopaikka ja -vuosi, esim. Allardt, Erik ja Littunen, Yrjö: Sosiologia. Porvoo 1972. Lehtiartikkeleista ja julkaisusarjan osista ilmoitetaan kirjoittajan sukunimi, etunimi, kirjoituksen nimi, julkaisun nimi, vuosikerta, ilmestymisvuosi, lehden numero ja artikkelin sivunumerot, esim. Frank, Andre Gunder: Kolmas maailma ei ole erilainen. Sosiologia 8, (1970):2, s. 9–21.

Artikkelit yms. voidaan toimittaa myös disketillä (DOS-käyttöjärjestelmä: Word Perfect-, MS-Word-, Wordstar-, Teko- tai ASCII-muodossa). Tällöin on lisäksi lähetettävä yksi monistettu kopio tekstistä.

Instructions to Contributors

Siirtolaisuus – Migration is a multilingual journal, which publishes both scholarly and popular articles relating to international and internal migration.

Manuscripts should include information concerning the author's name and address, academic degrees, occupation and place of work, and some description of his or her background. An introductory paragraph at the beginning of the manuscript would be appreciated, with a photograph of the author. The recommended maximum length for articles is ten pages (at 28 lines/1560 characters per page). Articles should be accompanied by a separate summary in English, of about 100 words.

We also accept book reviews, surveys and reports, and comments on literature or research relating to international or internal migration.

Figures and Tables should be submitted in camera-ready form on separate pages. Sources referred to should be cited within the text, using the format: author's surna-

me, year of publication of the text cited, and page references (e.g. Auerbach 1955, 13–14). A bibliography or list of sources should be given at the end of the manuscript, with the source authors listed in alphabetical order. Sources should be cited as follows: Author's or authors' surname(s), forenames, title of text, and place and date of publication; e.g. Auerbach, Frank: Immigration Laws of the United States. Indianapolis, Indiana 1955. Articles in periodicals and series should be cited using the format: Author's surname(s), forenames, title of text, title of periodical, volume number, year of publication, issue number, and page references; e.g. Saarinen, Oiva: The pattern and impact of Finnish settlement in Canada. *Terra* 79 (1967):4, p. 16–23.

Manuscripts may also be submitted in machine-readable form, on diskettes using DOS and MS Word, Word Perfect, Wordstar, TEKO, or as text only (ASCII format). Diskettes should be accompanied by a printout of the text.